

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลถนนโพธิ์
อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลถนนโพธิ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ตั้งนั้นการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตการออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริตตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กรทั้งนี้การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบหรือแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

นิยาม

ความเสี่ยงทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ตารางที่ ๑ ระบุความเสี่ยง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
๑	ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนบุคลากร	- ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับหัวหน้าส่วนราชการ - ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ
๒	ความเสี่ยงจากการเบิกจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online	- มีโอกาสที่จะเกิดการทุจริตสูง - มอบหมายผู้มีสิทธิเข้าใช้งานระบบไม่เหมาะสม - อนุมัติหรือเห็นชอบอย่างไม่ถูกต้อง - ขาดการสอบทานหรือติดตามกำกับดูแล
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- ๒ -

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การนำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริตตามตารางสี่โดยระบุสถานะความเสี่ยงและระดับความเสี่ยงในช่องสี่แบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูงเป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงาน
ภายในองค์กรมีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุม
ข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมากเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่
รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจนไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิด
หรือ อย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงความเสี่ยง (แยกตามสี)

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนบุคลากร	- ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับหัวหน้าส่วนราชการ ขาดประสบการณ์ บางครั้งขาดความเข้าใจในการใช้อำนาจตามกฎหมาย ในการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ และ การบริหารการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่อย่างถูกต้อง ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ ขาดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานโดยตรง ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ถนนโพธิ์ได้ตามเป้าหมาย เป็นต้น			✓	
๒	ความเสี่ยงจากการเบิกจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online	- มีโอกาสที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกระทำการทุจริตการยกยอกเงินของหน่วยงาน โดยวิธีการโอนเข้าบัญชีเงินฝากของตนเองหรือผู้อื่น - กำหนดหรือมอบหมายผู้มีสิทธิ เข้าใช้งานระบบอย่างไม่เหมาะสม - ขาดการสอบทานหรือติดตามกำกับดูแลโดยผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุม ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น			✓	
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		✓		

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level matrix)

การนำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริตจากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวมซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังคูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบโดยมีเกณฑ์ในการให้ค่าดังนี้

๓.๑ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวังมีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น MUST หมายถึงมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ค่าของ MUST คือค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ๓ -

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการงานนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น SHOULD หมายถึงมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตค่าของ SHOULD คือค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ระดับความรุนแรงของผลกระทบมีแนวทางในการพิจารณาดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแลพันธมิตรภาคีเครือข่ายค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงินรายได้ลดรายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal process หรือ กระบวนการเรียนรู้องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติหรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	ระดับความจำเป็นการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X รุนแรง)
๑	ความเสี่ยงด้านการขาดแคลนบุคลากร	- ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับหัวหน้าส่วนราชการ ขาดประสบการณ์ บางครั้งขาดความเข้าใจในการใช้อำนาจตามกฎหมาย ในการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และ การบริหารการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่อย่างถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ	๓	๒	๖

		ขาดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานโดยตรง ทำให้ไม่สามารถ ดำเนินงานตามแผนงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ถนนโพธิ์ใต้ตามเป้าหมาย เป็นต้น			
๒	ความเสี่ยงจากการเบิกจ่ายเงินผ่านระบบ KTB Corporate Online	- มีโอกาสที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกระทำการทุจริตการยกยอกเงินของหน่วยงานโดยวิธีการโอนเข้าบัญชีเงินฝากของตนเองหรือผู้อื่น - กำหนดหรือมอบหมายผู้มีสิทธิ เข้าใช้งานระบบอย่างไม่เหมาะสม - ขาดการสอบทานหรือติดตามกำกับดูแลโดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้ควบคุม ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น	๓	๒	๖
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๒	๒	๔

- ๔ -

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

การนำความเสี่ยงรวม (จำเป็น×รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการสอดคล้องเป้าหมายในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการจะแบ่งเป็นระดับดังนี้

ดี : จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยงไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร
ไม่มีผลเสียทางการเงินไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร
แต่ยอมรับได้มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้หรือได้เพียงส่วนน้อยการจัดการเพิ่มรายจ่ายมีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ความเสี่ยงระดับต่ำ	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	ความเสี่ยงระดับสูง

<p>ความเสี่ยงด้าน การขาดแคลน บุคลากร</p>	<p>- ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับหัวหน้า ส่วนราชการ ขาดประสบการณ์ บางครั้งขาดความ เข้าใจ ในการใช้อำนาจ ตามกฎหมาย ในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก สะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และ การบริหารการดำเนินงานตามอำนาจ หน้าที่อย่างถูกต้อง ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ขาดบุคลากรใน ตำแหน่ง ระดับ ปฏิบัติการ ขาดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานโดยตรง ทำให้ไม่สามารถ ดำเนินงานตามแผนงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล ถนนโพธิ์ได้ตามเป้าหมาย เป็นต้น</p>	<p>พอใช้</p>			<p>✓</p>
<p>ความเสี่ยงจาก การเบิกจ่ายเงิน ผ่านระบบ KTB Corporate Online</p>	<p>- มีโอกาสที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กระทำการทุจริตการยกยอกเงินของ หน่วยงาน โดยวิธีการโอนเข้าบัญชี เงินฝากของตนเองหรือผู้อื่น - กำหนดหรือมอบหมายผู้มีสิทธิ เข้า ใช้งานระบบอย่างไม่เหมาะสม - ขาดการสอบทานหรือติดตามกำกับ ดูแลโดยผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุม ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น</p>	<p>พอใช้</p>			<p>✓</p>
<p>การจัดซื้อจัดจ้าง</p>	<p>การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อ ประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p>	<p>พอใช้</p>		<p>✓</p>	

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง RiskControl Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูงปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ในตารางที่ ๔ พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับ ปานกลางทำให้การจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต หรือให้หน่วยงานพิจารณาทำการเลือกภารกิจงาน หรือกระบวนการหรือการดำเนินงานที่อาจ ก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมาประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

ประเด็น ความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ระดับความเสี่ยง			มาตรการป้องกัน เพื่อไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ความเสี่ยงด้านการขาดแคลน บุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับ หัวหน้าส่วนราชการ ขาดประสบการณ์ บางครั้งขาดความ เข้าใจ ในการใช้อำนาจ ตามกฎหมาย ในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก สะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ และ การบริหารการดำเนินงานตามอำนาจ หน้าที่อย่างถูกต้อง ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ขาดบุคลากรในตำแหน่งระดับ ปฏิบัติการ ขาดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานโดยตรง ทำให้ไม่สามารถ ดำเนินงานตามแผนงานขององค์กร 		✓		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแล ติดตาม และกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด - มีช่องทางการรับชำระเงินผ่านระบบการ ชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันการ รับเงินสดแล้วไม่นำส่งคลัง - ประกาศเจตนารมณ์ องค์กรบริหารส่วน ตำบลมะค่า เรือง สุจริต โปร่งใส มหาดไทยใส สะอาด ๒๕๖๗" และ "งดรับ งดให้" ของขวัญ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy) - มาตรการนโยบาย No Gift Policy ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วน ตำบล พนักงานจ้าง แสดงเจตนารมณ์ไม่รับ ของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ 	จำนวนเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับเรื่องทุจริต

	บริหารส่วนตำบล ถนนโพธิ์ได้ตามเป้าหมาย เป็นต้น					
--	--	--	--	--	--	--

- ๖ -

ประเด็น ความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ระดับความเสี่ยง			มาตรการป้องกัน เพื่อไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
ความเสี่ยงจากการเบิกจ่ายเงิน ผ่านระบบ KTB Corporate Online	<ul style="list-style-type: none"> - มีโอกาสที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กระทำการทุจริตการยกยอกเงินของ หน่วยงาน โดยวิธีการโอนเข้าบัญชี เงินฝากของตนเองหรือผู้อื่น - กำหนดหรือมอบหมายผู้มีสิทธิ เข้า ใช้งานระบบอย่างไม่เหมาะสม - ขาดการสอบทานหรือติดตาม กำกับดูแลโดยผู้บังคับบัญชา หรือผู้ควบคุม ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น 		✓		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแล ติดตาม และกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด - จัดอบรมโครงการ กิจกรรม ส่งเสริมด้าน จริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือกิจกรรม เสริมสร้าง/ส่งเสริมจริยธรรมของหน่วยงาน - ประกาศเจตนารมณ์ องค์กรบริหารส่วน ตำบลมะค่า เรือง สุจริต โปร่งใส มหาตไทยใส สะอาด ๒๕๖๗" และ "งดรับ งดให้" ของขวัญ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy) - มาตรการนโยบาย No Gift Policy ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วน ตำบล พนักงานจ้าง แสดงเจตนารมณ์ไม่รับ ของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ 	จำนวนเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับเรื่องทุจริต

ประเด็น ความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ระดับความเสี่ยง			มาตรการป้องกัน เพื่อไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อ ประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		✓		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแล ติดตาม และกำกับให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามแนวปฏิบัติในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ - ประกาศเจตนารมณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า เรื่อง สุจริต โปร่งใส มหาดไทยใสสะอาด ๒๕๖๗" และ "งดรับ งดให้" ของขวัญ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) - มาตรการนโยบาย No Gift Policy ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง แสดงเจตนารมณ์ไม่รับของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ 	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง

